

Filosofen over vrijheid – VRIJE WIL (code: 0FC12)

Collegereeks 2012-2013: semester B, kwartielen 3+4

Collegeplanning (met enig voorbehoud)

Docent : prof.dr. Palmyre Oomen

E-mail: p.oomen AT ru.nl

College 1 (5 februari '13)

Algemene inleiding op 'wijsbegeerte' en op het thema 'vrije wil'

Overzichtstekst: O'Connor – Free Will

College 2 (19 februari '13)

Hedendaagse neurowetenschappers: vrije wil is een illusie

Teksten: Leoné, Wegner, Smith, Swaab

College 3 (26 februari '13)

Hedendaagse neurowetenschappers: hersenen maken vrije wil mede mogelijk

Teksten: Haselager, Kolk

College 4 (5 maart '13)

Klassieke denkbeelden over vrije wil en noodzaak

Teksten over en van: Thomas van Aquino

College 5 (12 maart '13)

Klassiek debat over vrije en slaafse wil

Teksten over en van: Erasmus en Luther

College 6 (19 maart '13)

Klassiek bevestiging en ontkenning van de vrije wil (dualisme en monisme)

Teksten over: Descartes en Spinoza

College 7 (26 maart '13)

De eigenzinnige visie van Immanuel Kant

Teksten over en van: Kant

College 8 (2 april '13 !)

Introductie hedendaags debat: de verschillende posities mbt vrijheid en determinisme

Libertarisme

Teksten: Müller, Evers & v Miltenburg; Steward

College 9 (23 april '13)

Compatibilisme in soorten: Hobbes/ Hume - Frankfurt - Wolf

Teksten: vd Laar & Voerman; Oomen

Tekst van Frankfurt

College 10 (7 mei '13)

Wat is de uitdaging van o.m. het hersenonderzoek voor de compatibilistische visie?

Tekst: Sie & Wouters

College 11 (14 mei '13)

Twee bijzondere verdedigers van vrije wil: evolutionaire denkbeelden

Teksten van en over: Dennett en William James

College 12 (21 mei '13)

Vrijheid en lichamelijkheid

Tekst: Munnik

College 13 (28 mei '13)

Vrijheid als zelfvorming: gemeenschap, idealen, techniek

Tekst: Aydin

College 14 (4 juni '13)

Effect van vrije wil debat in de praktijk van de rechtspraak

Tekst: Buruma

College 15 (11 juni '13)

Samenvatting

Vragen-uur

[zie volgende bladzijde voor de inhoudsopgave van de reader]

Inhoudsopgave

Inleiding: Wat is filosofie?	4
Vrije wil – waar gaat het over?	6
Timothy O'Connor – Free Will (Stanford Encyclopedia of Philosophy)	10
<u>hedendaagse neurowetenschap</u>	
Frank Leoné – Hersenwetenschap wijst uit: De vrije wil is schone schijn	19
Daniel Wegner – The mind's best trick: How we experience conscious will	28
Kerri Smith – Taking aim at free will	33
Dick Swaab – De vrije wil, een plezierige illusie	36
Pim Haselager – De vrije wil wordt mede mogelijk gemaakt door de hersenen	44
Herman Kolk – Vrije wil, bewustzijn en het brein // Niet weten het te willen / Marjan Slob	52
<u>klassieke filosofie en theologie</u>	
Thomas van Aquino (1224/5-1274)	58
Thomas van Aquino – uit: Summa Theologiae	62
Maarten Luther (1485-1546) en Desiderius Erasmus (ca.1466-1536)	69
Descartes (1596-1650) / Jos Decorte e.a. / Han van Ruler	72
Spinoza (1632-1677) / Han van Ruler	78
Immanuel Kant (1724-1804) / Tjeerd vd Laar & Sander Voerman / Pauline Kleingeld	87
Immanuel Kant – uit: Kritiek van de zuivere rede	97
<u>het huidige filosofische debat</u>	
Posities m.b.t. vrijheid en determinisme	106
<i>libertarisme</i>	
Thomas Müller, Daan Evers & Niels van Miltenburg – Experimenteren met vrije wil	107
<i>compatibilisme</i>	
Compatibilisme inleiding / Tjeerd van de Laar & Sander Voerman	121
Klassiek compatibilisme - Harry Frankfurt (*1929) - Susan Wolf (*1952) / Palmyre Oomen	126
Harry Frankfurt (*1929) – Freedom of the Will and the Concept of a Person	136
Maureen Sie & Arno Wouters – Challenge to Compatibilist Free Will and Responsibility	144
Daniel Dennett (*1942) – Free will, but not as we know it	157
<i>twee stadia model</i>	
William James (1842-1910) / Bob Doyle – Jamesian Free Will, The Two Stage Model	159
<i>en verder...</i>	
René Munnik – Mens zijn: belichaamd vrij zijn	173
Ciano Aydin – Vrijheid als zelfvorming: Een anti-individualistische visie	180
Ybo Buruma – De vrije wil en het strafrecht	190

Literatuur	199
Collegeplanning	200
Informatie Stichting Thomas More	202